
Biblijski fenomen proroštva

NZ: *Proročica Ana, Ivan Krstitelj*

- a) *Izvorni nacrt* (Pnz 18,15-20)
- b) *Prvi prorok?* (Post 20,7)
- c) *Mihej ben Jimla* (1 Kr 22,7-28)
- d) *Proročica Hulda* (2 Kr 22,14-20)

Antropologija SZ i NZ
ISVU: 201283, IZ2019, ECTS 3

Antropologija Staroga i Novoga zavjeta

Izborni predmet iz Kršćanske antropologije
352. ak. g. 2020./2021.

ponedjeljkom od 12:15, FFRZ

amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

“Video-udžbenik”

N. Bilić, *Biblijska antropologija* (EPUB)

Novozavjetni proroci

- Proročica Ana (Lk 2,36)
 - Prorok u Lk 1,76 ← 70 ← 67:
- Krstitelj – prorok Svevišnjega (1,76)
 - Njegovi sveti proroci (70)
 - Otac Zaharija *proročki govori* (67)
 - Pred Gospodinom (76)
- Isus =
- Krstitelj, Ilija, prorok...? (Mk 8,27)
- Ilija je već došao (Mk 9,13)

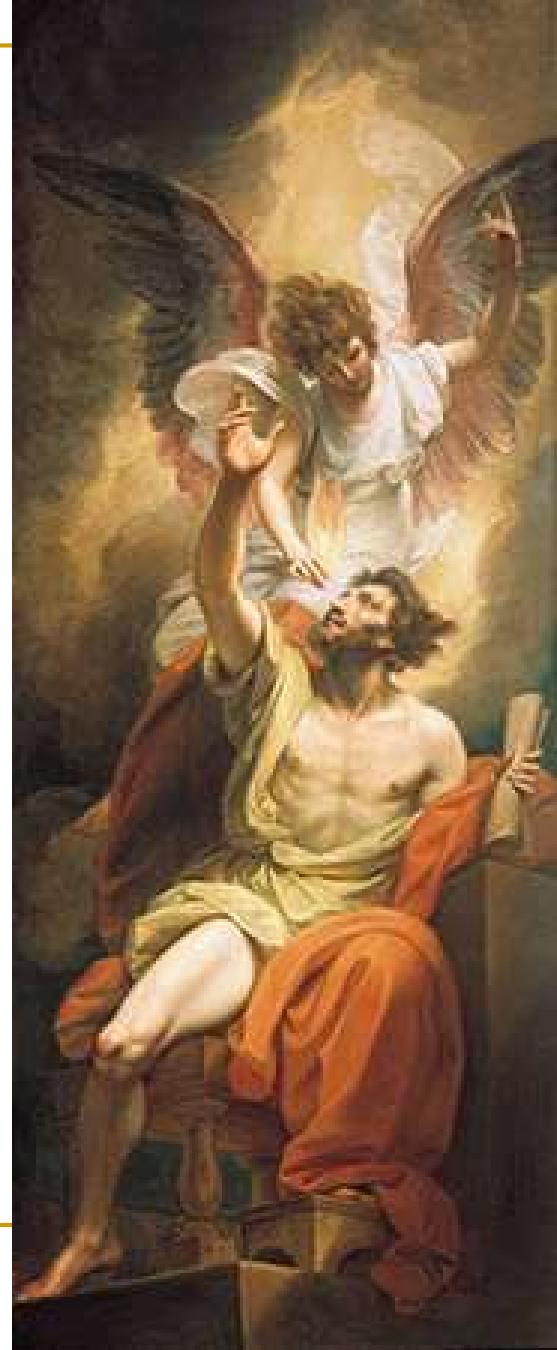
Znak raspoznavanja

- **נֵבִיא** *nabi'* – “titula”, osobna iskaznica
- **רֹאֶה** *ro'ê* – onaj koji gleda
 - Npr. Samuel (1 Sam 9,19):
 - “...sve ču ti kazati što ti je na srcu”
 - Stvoritelj *gleda* (Post 1)
- **חֹזֵה** *hozê* – onaj koji ima viđenje
 - Npr. Gâd (2 Sam 24,11) – Davidov “vidjelac”
 - *hazâ* vidjeti u Am 1,1
 - “riječi koje je motrio”
- **προφήτης** ⇔ **ψευδοπροφήτης** (LXX)
- “pisani”/“pisamski” proroci i oni drugi

“Formule”

- **Proročka formula (o dolasku Božje riječi):**
- ... וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים vaj^ehî d^ebar 'Adonaj 'el...
npr. Jon 1,1: “Riječ Jahvina dođe Joni...”
- “i dođe (mu) riječ Gospodnja”
- **Glasnička formula:**
כִּי אָמַר יְהוָה kô 'amar 'Adonaj npr. Iz 43,1
 - “Ovako govori Jahve... Ne boj se, ti si moj!”
- “Gospodin ovako govori”
- **Riječ Gospodnja:** בְּאֵם יְהוָה n^eum 'Adonaj
- npr. Jr 31,31: “Evo dolaze dani – riječ je Jahvina – sklopite ću novi savez...”

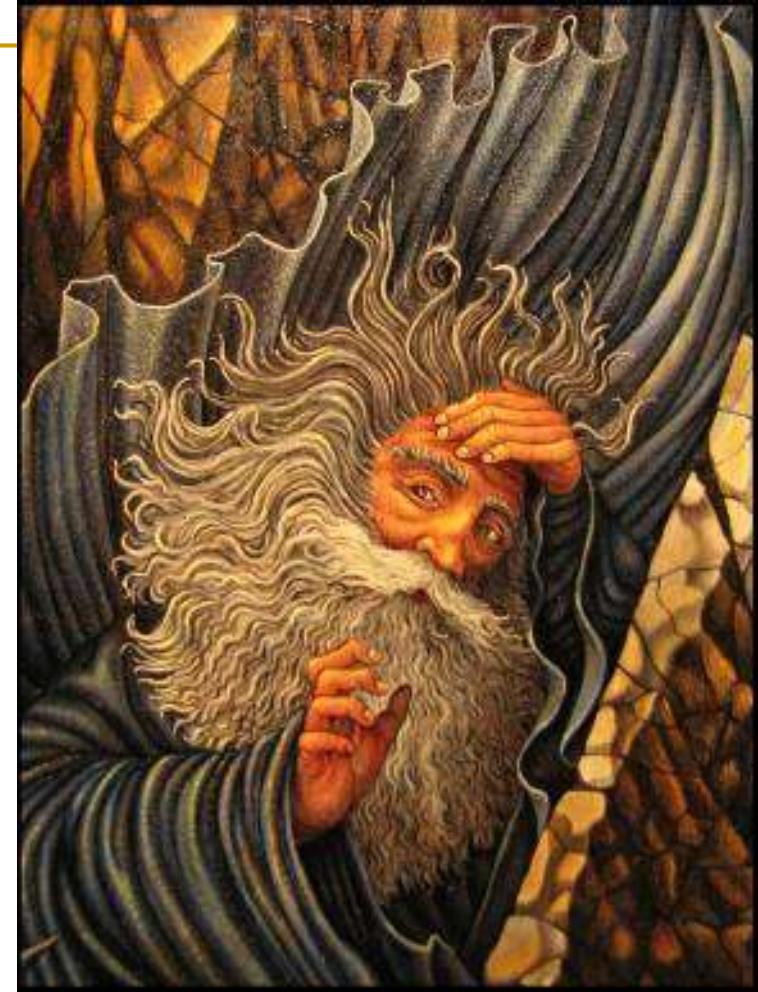
Izvorni nacrt – Pnz 18,15-20

- Definicija proroka u Pnz 18,18b
- “Dat ću riječi svoje u njegova usta...”
 - Odakle *institucija* (בָּם qûm 18,15)?
- Bog ga podiže (15)
 - Prva zadaća (18,18):
- Primiti riječ, usp. Jr 1,9:
 - “Evo, u usta tvoja stavljam riječi svoje...”
 - Iz koje sredine (Pnz 18,15)
- Jedan od braće (15) – obiteljska bliskost
- Protuteža vračarima (18,9-14)
- bodri na vjernost Bogu (13)

Uzor-prorok Mojsije

- Prorok u Pnz 18,15?
- **nabî' נבִיא** “kao što sam ja” Pnz 18,15
 - Vjerodostojna oporuka usp. v18:
- “kao što si ti” – “ja ću podići proroka”
 - Povijesni izvor proročke službe (16):
- **Sinaj: posrednik Saveza**
 - Odgovor na traženje zajednice (16)
 - Prenosi zajednici (“im”) Božje riječi (18)
 - Slušatelji odgovorni pred Bogom (19)
 - Riječ božanske vrijednosti (22 usp. Post 1)
- **Tko je za Petra obećani prorok prema Dj 3,13.22?**
- **Isus**

Prvi prorok (Post 20,7)

- Tko je prorok, tko govori? (Post 20,7b)
- Abraham, Bog proglašava
 - *Pred kim (usp. 20,3)?*
 - Abimelek Gerarski
 - strani kralj
 - Kakav je Abraham (11)?
- predrasuda i strah za život

Prva proročka zadaća

- Zadatak u Post 20,7.17
- “molit će” (7)
- Moli (17) – zagovornik
 - Uspješno? (Post 20,17)
- Bog liječi (17) – bitna molitva
- 3.7[2x] מות (*môt* umrijeti) ⇔ v7 חיה (*hajâ* živjeti)
4.11 הרג (*harag* usmrтiti) ⇔ v17 יلد (*jalad* rađati)

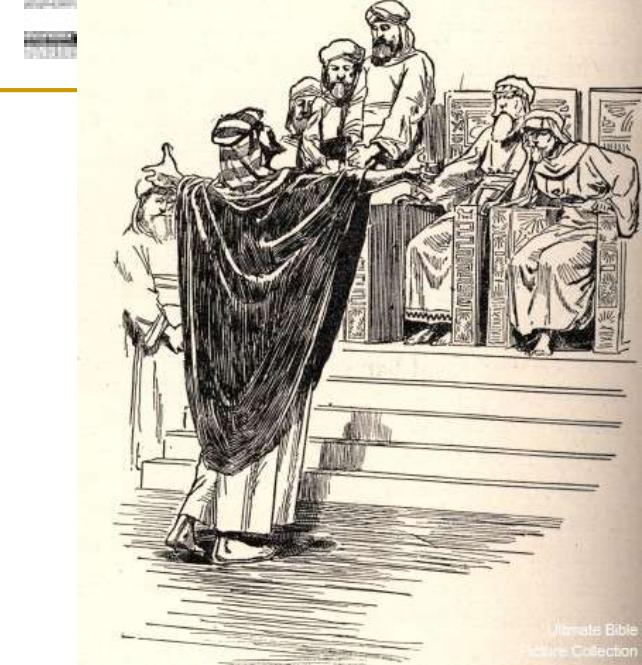
Mihej, sin Jimlin

1 Kr 22,7-28 (2 Ljet 18,7-27)

מִיכַּה

↔ mikâ

mikajahu

Nepoznat, a važan

- “kao ovce bez pastira” (1 Kr 22,17; Mt 9,36)
- udaren po obrazu (1 Kr 22,24; Iv 18,22)
 - vrijeme proroka Ilike
 - 1 Kr 22,7-12:
- Dva kralja, Sidkijin *performance*
 - 13-18:
- Mihej s poslanikom (13s)
- Kompromis pred kraljem (15s)
- Viđenje, tumačenje (17), ponovljena optužba (18)
 - 19-28:
- Proroštvo (19-23); trpljenje (24-28)

II PARAL. XXVII.
Regibus enim coram binis. Regumque Ministris,
Ora ferit vatis pseudo prophetæ faci-
t, quæ fæda hanc alias mendacia plagiæ
Impia veridicæ excipit aula viros.
Hier läßt der Lügner eine auf dessen Backen fliegen,
der Fürsten Wahrheit Lehrt dagegen, wie sich dieses reine
So gehtz bei Rosen zu. Wie man sonst drafft die Lügen,
so fühckt man da den Mund der derben Wahrheit heim.

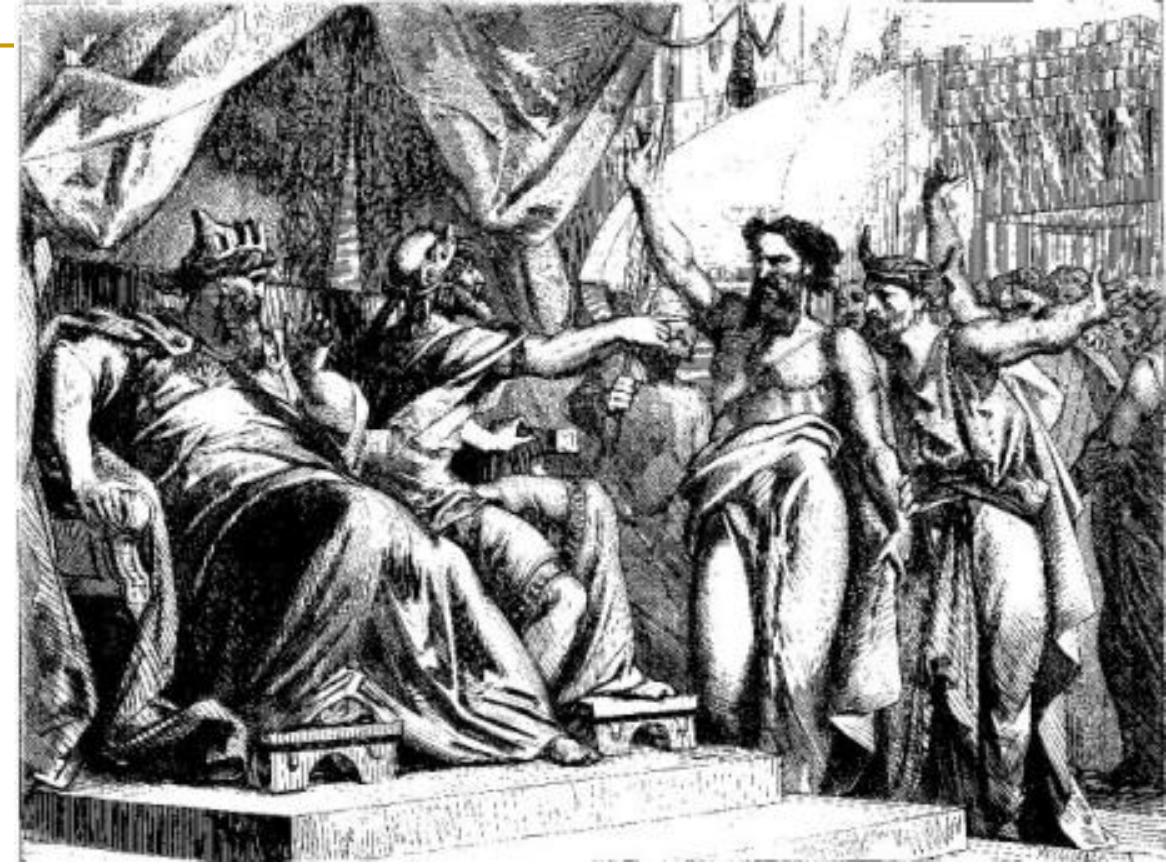
Božji prorok

- נ֬בִיא לְיְהוָה (1 Kr 22,7)
- “prorok za Gospodina”,
“Jahvin prorok”
- “jedan muž”
’iš ’eħad (8) ⇔ (6)
- oko 400 (v6) koji traže rat

Jedini istinit

- Ahabov sud (8):
- “ovaj proriče *zlo* nadu mnom” (*רַע rā'* 8.18)
- Ahab pri svome (18);
rješenje u 3. dijelu (23)
- Naručeni proroci (6):
- “Gospodar će dati” (6 usp. 12)
- Zloporaba svetoga imena (11):
- Sidkija sa željeznim rozima: “Ovako govori יְהוָה” (11)

Prvi odgovor

- Mihej odgovara (1 Kr 22,15):
יְהוָה
“uziđi, pobijedi, dat će
u ruku kraljevu”
- ponavlja iz v12
- Kraljevo pitanje u v15?
“Miheju, da podem...?”
- osobno mišljenje

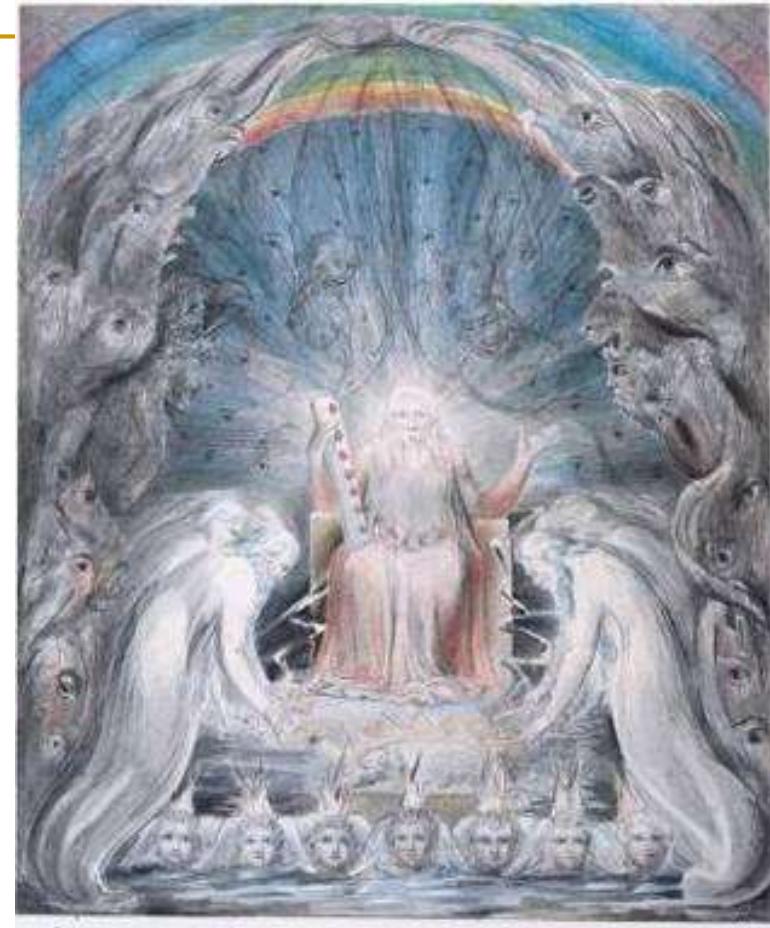
Drugi odgovor

- Novi odgovor u 1 Kr 22,17:
- *Vidjenje o ovčama: Izrael*
- *Tumačenje: nema gospodara*
 - *Šalom* (17) nije zlo (18)

Autentično svjedočenje

- **וַיֹּאמֶר יְהוָה** (1 Kr 22,17.20s) “i rekao je Jahve”
 - ⇔ Sidkija: “ovako govori Jahve”
 - ⇔ Ahab: “ovako govori kralj” (27)
 - **TREĆI ODGOVOR** (1 Kr 22,19-23) – vrsta (19):
- Riječ Gospodnja (19) = “savjet” (5)
- 2. viđenje: nebeski dvor (19-22)
 - Tumačenje (23):
- pravo stanje: duh laži v23
- kralj na prijestolju (19 ⇔ 10)
 - Tko proriče zlo? (**רָעָה** *rā‘â* v23)
- “**יְהוָה**“ navješćuje zlo”

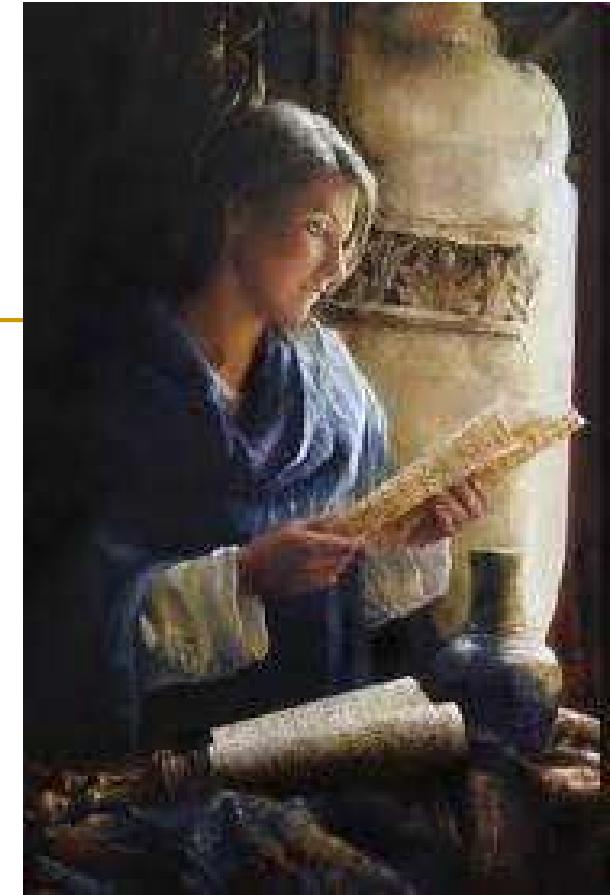

- Proroštvo kome (28):
- “Čujte svi puci!” (28)

Hulda iz Jeruzalema govori Božje riječi

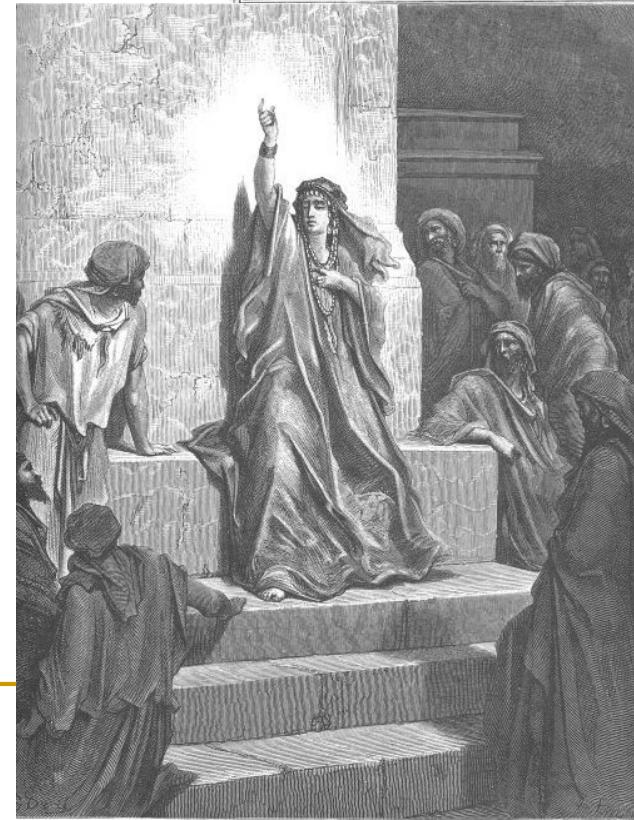
2 Kr 22,14-20 i

2 Ljet 34,22-28

Hrabra i važna (2 Kr 22)

- Pronađena “Knjiga Zakona” (22,8)
- Kralj Jošija traži Božji savjet (13)
- Najviše izaslanstvo (14)
- Dobivaju odgovor (15-20)
 - “čovjek koji vas je poslao”
 - Dovest će u nesreću, ostavili su me
 \Leftrightarrow sjedinit će te s ocima
- “ovako govori Gospodin” (15.16.18)
+ “riječ je Gospodnja” (19)
- “Proročica” (*נָבִיאה* *n^ebî'â* 14)

Posve u službi Božje riječi

- Ovo mjesto = Jeruzalem
 - Proroci nisu samo “slobodni strijelci”
 - Muž: čuvar odjeće (2 Kr 22,14)
- Božji pogled ide dublje:
 - Kad je kralj slušao (2 Kr 22,19)
 - Omekšalo mu se srce
 - Ponizio se
 - Plakao je
 - Ne samo razderao haljine (11)
- “uslišio sam te” (19) – i Bog sluša
- Božji sud gradu, *šalom* za kralja

Plodovi

- Kralj čita cijeloj zajednici
(2 Kr 23,2; 2 Ljet 34,30)
- “Knjigu Saveza”
- obnova Saveza:
 - kralj i sav narod (2 Kr 23,3)
 - svi u Izraelu služe Gospodinu (2 Ljet 34,33)
- Sav narod u slavlju (2 Kr 23,22):
- Pasha – *kakva* (2 Kr 23,2; 2 Ljet 35,18)?
 - prvi put takva od Sudaca (2 Kr 23,22)
 - Od Samuela (2 Ljet 35,18)

